

PM 2009:148 RIV (Dnr 001-964/2009)

Ta klass (SOU 2009:27)

Remiss från Utbildningsdepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande
Som svar på remissen ”Ta klass (SOU 2009:27)” överlämnas och återopas denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Lotta Edholm anför följande.

Ärendet

Yrkesdansarutredningens betänkande föreslår att den dansarutbildning, Svenska Balettskolan, som för närvarande finns i Göteborg, Piteå och Stockholm med respektive kommun som huvudman och som delvis finansieras med ett särskilt statsbidrag, överförs till en ny statlig myndighet, Dansarskolan. Bakgrunden till den nya dansarutbildningen är den bristande kvaliteten på den nuvarande utbildningen inom Svenska Balettskolan. Dansarutbildningen på grundskolenivå och på gymnasienivå ska ingå i det offentliga skolväsendet och föreslås utgöra en ny skolform, Dansarskolan. Genom detta förslag kan de särskilda villkor som måste föreligga när det gäller dansarutbildning uppfyllas. Det gäller bl.a. läsårets längd, behörighet/urval och anställningsvillkor för danslärare inom dansarskolan. Grunden för antagningen till dansarskolan ska vara en bedömning av den sökandes förmåga, färdighet, fysiska lämplighet, konstnärlighet, motivation och utvecklingspotential i dans. De sökande måste ha en godkänd hälsoundersökning och uppdansning ska vara ett avgörande inslag vid urvalet mellan de sökande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret delar utredningens förslag att staten tar över huvudmannaskapet.

Kulturnämnden delar utredningens förslag att överföra Svenska balettskolan under statligt huvudmannaskap.

Utbildningsnämnden tillstyrker att huvudmannaskapet för dansarutbildningen överförs till staten.

Mina synpunkter

Dans har under flera sekel haft stor kulturell betydelse i Sverige. Dansarutbildningen har spelat en värdefull roll för den kompetens och utvecklingspotential som byggts

upp inom detta konstnärliga område. På senare år har en rad brister inom dansutbildningen uppmärksammats. Danskompanierna hämtar allt färre dansare från Svenska Balettskolan eftersom de anser att standarden där inte är tillräckligt god. Det är nödvändigt att vidta åtgärder för att Sverige återigen ska kunna utbilda dansare som klarar sig väl i den internationella konkurrensen.

Dansarutbildningen är idag en kommunal angelägenhet vilket innebär att de förberedande dansutbildningarna inom grundskolan har olika ekonomiska och praktiska förutsättningar. Dansarutbildningens mål är oklart och en enhetlig och klar kursplan saknas.

Det är därför mycket positivt att staten tar över huvudmannaskapet för dansarutbildningen. Det kommer att öka förutsättningarna för en nationell likvärdighet och tillgänglighet. Utbildningens karaktär gör att den bättre lämpar sig för att ha en statlig huvudman.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande

Som svar på remissen ”Ta klass (SOU 2009:27)” överlämnas och åberopas denna promemoria.

Stockholm den 26 augusti 2009

LOTTA EDHOLM

Bilaga

Ta klass (SOU 2009:27), sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Roger Mogert* (s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi vill lyfta fram kulturförvaltningens synpunkter om vikten av att avgifterna för livsmedel och boende inte blir så höga att utbildningens tillgänglighet för vissa elever uteblir. Eleverna bör därför endast betala 1400 kr per månad för livsmedel och inte som föreslaget 2500 kr för livsmedel och boende. Boendekostnaderna innebär till skillnad från livsmedelskostnaderna inga minskade kostnader för föräldrarna när eleverna bor på elevhem.

Det antecknades till förteckningen att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av *Carin Jämtin*, *Roger Mogert*, *Tomas Rudin* och *Teres Lindberg* (alla s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (s) och (v) i borgarrådsberedningen.

Det antecknades till protokollet att miljöpartiet lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

ÄRENDET

Yrkesdansarutredningens betänkande föreslår att den dansarutbildning, Svenska Balettskolan, som för närvarande finns i Göteborg, Piteå och Stockholm med respektive kommun som huvudman och som delvis finansieras med ett särskilt statsbidrag, överförs till en ny statlig myndighet, Dansarskolan. Bakgrunden till den nya dansarutbildningen är den bristande kvaliteten på den nuvarande utbildningen inom Svenska Balettskolan. Dansarutbildningen på grundskolenivå och på gymnasienivå ska ingå i det offentliga skolväsendet och föreslås utgöra en ny skolform, Dansarskolan. Genom detta förslag kan de särskilda villkor som måste föreligga när det gäller dansarutbildning uppfyllas. Det gäller bl.a. läsårets längd, behörighet/urval och anställningsvillkor för danslärare inom dansarskolan. Grunden för antagningen till dansarskolan ska vara en bedömning av den sökandes förmåga, färdighet, fysiska lämplighet, konstnärlighet, motivation och utvecklingspotential i dans. De sökande måste ha en godkänd hälsoundersökning och uppdansning ska vara ett avgörande inslag vid urvalet mellan de sökande.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, kulturnämnden och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 13 augusti 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser i grunden att det är kommunerna som ska ha huvudmannaskapet för skolan. När det gäller den förberedande dansarutbildningen och yrkesdansarutbildningen, som utredningen haft i uppgift att se över, delar dock stadsledningskontoret utredningens förslag att staten tar över huvudmannaskapet.

Det framgår inte tydligt i utredningens förslag till finansiering hur förändringen av stadsbidraget påverkar kommunernas resurser. Stadsledningskontoret förutsätter att detta ses över mer noggrant vid ett eventuellt förändrat huvudmannaskap.

Stockholms stad bedriver idag verksamheten i speciellt utformade lokaler som staden hyr. Vid ett eventuellt förändrat huvudmannaskap är det viktigt att kontraktsfrågorna kan lösas i god tid. Staden måste vara garanterad att ingen kostnad kvarstår när verksamheten byter huvudman.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 juni 2009 att som svar på remissen överlämna och återge kulturförvaltningens tjänsteutlåtande.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 juni 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Dansyrket kräver att utbildning och träning måste inledas redan under den obligatoriska skoltiden, i regel redan vid tioårsåldern. Utbildningsbehoven skiljer sig därmed från andra

yrken och gör det nödvändigt att integrera teoretisk undervisning och yrkesträning. Kraven är hårda på en yrkesdansare och fokuseringen på dansen måste vara hundra procentig från både elevens och skolans sida.

Nuvarande Svenska balettskolan är en unik utbildning i den svenska grund- och gymnasieutbildningen genom riksintag baserade på anlagsbedömningar samt särskilda behov av skolboende. Det gör den ohanterlig i ett kommunalt skolsystem som bygger på betygsintag, standardiserade kostnadsmallar och att utbildningen ligger nära elevens hem. Skolan har under senare år dragits med ekonomiska problem och ersättningarna för Stockholms stads huvudmannaskap har varit föremål för återkommande diskussioner med staten.

Kulturförvaltningen delar utredningens förslag om att överföra Svenska balettskolan under statligt huvudmannaskap. Dansarna utbildas för en nationell och internationell arbetsmarknad och utbildningen är därmed i minst lika hög grad som konstnärliga högskoleutbildningar en statlig angelägenhet. Karaktären av elitutbildning gör den ohanterlig i ett kommunalt skolsystem och de nödvändiga konstnärliga kontaktytorna bör kunna bli större i en utbildningsmiljö med nära koppling till statliga dansinstitutioner.

Kulturförvaltningen utgår i sin bedömning från att nuvarande ekonomiska och andra relationer till Stockholms stad kan lösas friktionsfritt i samband med övergången till den nya organisationen.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 augusti 2009 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 11 juni 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen tillstyrker att huvudmannaskapet för dansarutbildningen ska överföras till staten. Utbildningens karaktär och ökade förutsättningar för en nationell likvärdighet och tillgänglighet motiverar detta.

Följande punkter anser förvaltningen dock behöver utredas ytterligare.

Den nuvarande uppdelningen av dansarutbildningen på gymnasial nivå i två inriktningar klassisk balett och modern dans föreslås upphöra och istället ska utbildningen vara sammanhållen med individuell specialisering på slutet av utbildningen. I utredningen behandlas inte närmare på vilka grunder en individualisering/specialisering ska ske eller hur kursplanerna kan komma att skilja sig åt. Förvaltningen tillstyrker en mer sammanhållen utbildning men anser samtidigt att specialisering bör ske tidigare. Frågan bör belysas ytterligare.

Ett problem i utredningen är att när det gäller behörighet till yrkesdansarutbildningen och vilken behörighet till högskolan en yrkesdansarexamen ska ge, utgår utredaren från nu gällande behörighetsregler till gymnasieskolan och nu gällande förhållande att alla nationella och specialutformade gymnasieprogram ger grundläggande högskolebehörighet. Enligt den proposition om en ny gymnasieskola som föreligger kommer behörighetskraven att skärpas och eleverna med den föreslagna yrkesexamen kommer inte utan ett eget val att erhålla grundläggande högskolebehörighet. Dessutom föreslås även kraven för grundläggande högskolebehörighet att skärpas. Förvaltningen förutsätter att dansarutbildningen på grundskolenivå får en sådan utformning att eleverna uppnår behörighet både till yrkesprogram och högskoleförberedande program. När det gäller den gymnasiala dansarutbildningen tolkar förvaltningen utredarens förslag som att yrkesdansarexamen motsvarar en yrkesexamen inom gymnasieskolan vad gäller grundläggande högskolebehörighet och krav på godkänt i vissa karaktärsämnen. Det innebär att eleverna inom yrkesdansarutbildningen har samma rättighet som elever inom de kommande yrkesprogrammen att även erhålla grundläggande högskolebehörighet.

Utredaren föreslår när det gäller år 4-6 och 7-9 så ska uppdansning utgöra ett slutligt, avgörande urvalsinstrument. Förvaltningen anser att detta även bör gälla urvalet av elever till yrkesdansarutbildningen. Utredaren föreslår här att betyg och uppdansning ska utgöra urvalsinstrument utan att klargöra förhållandet dem emellan, d.v.s. respektive kriteriums vikt.

När det gäller det sista, huvudsakligen arbetsplatsförlagda tredje året, inom yrkesdansarutredningen föreslår utredaren att vissa elever kan komma att erbjudas skolförlagd utbildning som ett alternativ. Förvaltningen menar att utgångspunkten måste vara att alla elever som kommit fram till år tre inom yrkesdansarutbildningen ska genomföra det sista året huvudsakligen som arbetsplatsförlagt lärande. Omfattningen av det arbetsplatsförlagda lärandet bör regleras och undantag endast medges utifrån särskilda eller synnerliga skäl. Denna reglering kan utformas analogt med den som kommer att gälla för yrkesutbildning inom gymnasieskolan.

Danslärarna inom Dansarskolan föreslås kunna anställas med tidsbegränsning, högst 2 gånger 5 år. Samtidigt beskriver utredaren en fast kärna av skolledning och en mindre grupp danslärare. Förvaltningen föreslår att regelverket utformas så att det i denna beständiga kärna även kan finnas danslärare som är fast anställda utan tidsbegränsning.

Elevplatserna på grundskolenivå föreslås vara 280. Elevplatserna på den dansarutbildning i Malmö som avvecklas försvinner. Förvaltningen föreslår att ett alternativ som bör övervägas är att dansarutbildningen i Piteå som endast omfattar år 7-9 kompletteras med elevplatser omfattande år 4-6.

De elever som inom yrkesdansarutbildningen kommer att bo på det föreslagna elevhemmet kommer att få betala 2 500 kronor per månad för livsmedel och boende. Förvaltningen föreslår att dessa elever, i likhet med eleverna på grundskolenivå, endast ska betala 1 400 kronor i månaden för livsmedel. Boendekostnaderna innebär, till skillnad från livsmedelskostnaderna inga minskade kostnader för föräldrarna när eleverna bor på elevhem. En avgift om 2 500 kronor per månad för yrkesdansareleverna kan innebära att utbildningens tillgänglighet för vissa elever uteblir.

När det gäller kostnader och finansiering av Dansarskolan är det svårt att ta ställning till de beräkningar som finns i utredningen då förvaltningen inte har tillgång till något underlag. När det gäller uppstarts-, hyres- och driftskostnader för elevhemmet i Stockholm redovisas dessa inte närmare i utredningen. Förvaltningen anser att detta bör utredas närmare för att säkra en realistisk budget för denna del av verksamheten.